

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central (M. Stratan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Efimia Țurcan împotriva Zinoviei Zaharia, intervenient accesoriu de partea reclamantului Lilia Borcan și Vasilii Borcan, intervenient accesoriu de partea pârîtului Vera Jechiu, privind anularea certificatului de moștenitor legal, obligarea restituirii banilor ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal, constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Efimia Țurcan și casată hotărîrea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Ungheni,

c o n s t a t ă :

La 03 martie 2016, Efimia Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârîților Vera Jechiu și Zinovia Zaharia, persoane interesate Vasilii Borcan, Ion Borcan, intervenient accesoriu notarul public Angela Dragomir, privind anularea certificatului de moștenitor legal nr.598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele surorii Zaharia Zinovia.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că este fiica Eugeniei Borcan, decedată la xxxxxxxx. Pe parcursul vieții mama sa a agonisit avere și anume, bunuri imobile situate în s. Mînzătești, r-nul Ungheni.

După decesul mamei, dînsa a acceptat succesiunea prin intrarea în posesie a bunurilor succesoriale administrînd bunurile, îngrijind casa de locuit, folosind pămîntul și achitînd impozitul funciar.

Cînd a început să perfecteze actele pentru moștenirea rămasă după decesul

mamei sale, a aflat că la 26 iulie 2000 surorile sale Vera Jechiu și Zinovia Zaharia au depus cerere la notar privind deschiderea dosarului succesoral și au ascuns faptul că mai sunt și alți moștenitori de gradul întâi, indicând că doar ele sunt unicii moștenitori. În realitate părinții au avut șase copii: Efimia Țurcan, născută în anul xxxx; Ion Borcan, născut la xxxxx și decedat la xxx; Vera Jechiu, născută în anul xxxxx; Vasile Borcan, născut în anul xxxxxx; Zinovia Zaharia, născută în anul xxxx și Haralampie Borcan, născut în anul xxxxxxx.

La 29 octombrie 2015 prin răspunsul notarului public Angela Dragomir a fost informată că dosarul succesoral a fost deschis la cererea fiicei Zinovia Zaharia, fapt confirmat prin cererea de acceptare a succesiunii din 25 februarie 2004. La 26 februarie 2004 pe numele moștenitorului legal Zinovia Zaharia a fost eliberat certificat de moștenitor legal cu nr. 598, averea succesorală constând din depunerile bănești.

Recent s-a adresat cu cerere de a primi certificat de moștenitor legal pentru casa de locuit și terenul aferent situate în s. Mînzătești, c. Hîrcești, r-nul Ungheni care a aparținut mamei sale, însă notarul a informat-o pe Zinovia Zaharia despre solicitarea sa privind stoparea eliberării certificatului de moștenitor după decesul mamei Eugenia Borcan.

Prin încheierea din 05 aprilie 2016 a Judecătoriei Ungheni, au fost atrași în proces, din oficiu, în calitate de intervenienți accesorii de partea reclamantului Vasile Borcan, Feodora Borcan și Haralampie Borcan (f.d. 26).

Prin încheierea din 01 decembrie 2016 a Judecătoriei Ungheni a fost încetat procesul civil la cererea de chemare în judecată depusă de Efimia Țurcan împotriva pîrîtei Vera Jechiu cu privire la anularea certificatului de moștenitor eliberat pe numele Zinoviei Zaharia (f.d. 77-78).

Totodată, prin încheiere protocolară s-a admis concretizarea cercului de intervenienți accesorii și anume în locul Feodorei Borcan a fost indicat Lilian Borcan, fiul succesoralului Ion Borcan, iar Vera Jechiu a fost atrasă în calitate de intervenient accesoriu de partea pîrîtului (f.d. 71-76).

La 12 aprilie 2017 reclamanta Efimia Țurcan, reprezentată de avocatul Ion Ciorbă, a înaintat cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat suplimentar pe lângă cerința inițială de anulare a certificatului de moștenitor legal cu nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat de notarul Tudor Antoni pe numele surorii Zinovia Zaharia, și obligarea pîrîtei Zinovia Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal cu nr. 598 din 26 februarie 2004; constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul Eugeniei Borcan, decedată la xxxxxxxxx (f.d. 81-83).

A menționat suplimentar că în timpul vieții mamei sale, reclamanta a locuit cu dînsa, avea grijă de ea, de casa de locuit, prelucra terenul de pe lângă casă. Pînă în prezent locuiește în casa mamei, respectiv dînsa este cea care de fapt a acceptat moștenirea după decesul mamei sale.

Deoarece ultimul domiciliul al defunctei Eugenia Borcan a fost în s.Mînzătești, r-nul Ungheni, dosarul succesoral urma să fie deschis la unul din notarii care activează în r-nul Ungheni, dar nicidecum la notarul din r-nul Călărași. Astfel, dosarul succesoral nr.82 a fost deschis ilegal de notarul Tudor Antoni, cu încălcarea vădită a normelor legale.

Prin hotărîrea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central,

s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Ion Ciorbă, în interesele reclamantei Efimia Țurcan către Zinovia Zaharia, intervenient accesoriu de partea pârâtului Vera Jechiu, Lilia Borcan, Vasilii Borcan privind anularea certificatului de moștenitor, obligarea pârâtului să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal cu nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei și constatarea faptului acceptării succesiunii.

Pentru a decide astfel, instanța de fond nu a constatat careva temeiuri de nulitate absolută a certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004.

Instanța a considerat că termenul de 11 ani din momentul de când reclamanta evident a aflat despre acceptarea succesiunii de către Zinovia Zaharia și până la depunerea cererii de chemare în judecată este unul tardiv, din care considerent cerința reclamantei privind anularea certificatului de moștenitor legal a fost respinsă în temeiul prescripției extinctive.

Reieșind din faptul că cerința de anulare a certificatului de moștenitor a fost respinsă, a fost respinsă și cerința de restituire a banilor primiți de către Zinovia Zaharia în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004. Totodată s-a menționat că reclamanta nu a concretizat care este suma solicitată și în favoarea cui urmează a fi restituiți banii.

Cerința privind constatarea faptului acceptării succesiunii a fost respinsă, pe motiv că reclamanta nu a demonstrat instanței că a intrat în posesia averii succesore în termen de 6 luni din momentul decesului defunctei.

Prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Efimia Țurcan, s-a casat hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Ungheni, și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Efimia Țurcan către Zinovia Zaharia, intervenienți accesoriu de partea reclamantului Lilia Borcan și Vasilii Borcan, intervenient accesoriu de partea pârâtului Vera Jechiu, privind anularea certificatului de moștenitor legal, obligarea pârâtului să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal cu nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei și constatarea faptului acceptării succesiunii.

S-a anulat certificatul de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele Zinoviei Zaharia de către notarul Antoni Tudor asupra masei succesore rămase după decesul Eugeniei Borcan.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Efimia Țurcan asupra masei succesore rămase după decesul mamei sale Eugenia Borcan, decedată la xxxxxxx, cu locul deschiderii succesiunii în s. Mânzătești, r-nul Ungheni.

S-a obligat Zinovia Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei, pentru a fi incluși în întreaga masă succesorală rămasă după decesul lui Eugenia Borcan.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a reținut că soluția și concluzia instanței de fond privind tardivitatea acțiunii este una greșită, fiind contrară stării reale de fapt și cadrului legal aplicabil. Instanța a constatat că actul juridic contestat, certificatul de moștenitor legal nr.598 din 26 februarie 2004, eliberat de notarul Tudor Antoni pe numele Zinoviei Zaharia, este unul lovit de nulitate absolută, deoarece contravine legii (normelor imperative), fiind eliberat de notar cu încălcarea directă a cadrului legal aplicabil, cum și ordinii publice și bunelor moravuri, deoarece persoana care l-a obținut a acționat

intenționat tăinuind de notar existența altor moștenitori și de ceilalți moștenitori faptul adresării la un notar lipsit de competență. Totodată, în privința actelor juridice lovite de nulitatea absolută nu se răsfrânge termenul de prescripție pentru inițierea acțiunii civile în anulare, astfel acțiunea formulată de Efimia Țurcan, privind anularea certificatului de moștenitor legal nu este prescrisă.

Este întemeiată și cerința privind obligarea pârâtei de a restitui bunurile obținute în baza acestui act, mijloacele financiare de pe conturile bancare, pentru ridicarea cărora a și fost eliberat certificatul de moștenitor legal. Suma de bani ridicată urmează a fi stabilită de către notar în cadrul dosarului succesoral, care are obligația de a identifica toată masa succesorală rămasă după decesul Eugeniei Borcan.

La fel, Colegiul a stabilit că reclamanta Efimia Țurcan a intrat în posesia reală a bunurilor rămase după decesul mamei sale, deoarece le-a administrat, posedat, le-a îngrijit și s-a folosit de fructele acestora, fapt confirmat prin probe administrate la dosar și cercetate în instanță.

La data de 24 septembrie 2018 Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu, a declarat recurs împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art. 432 alin.(1), alin.(2) lit.c) și alin.(4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului s-a indicat că soluția pronunțată public de completul de judecată la ieșirea din camera de deliberare diferă de cea din dispozitivul deciziei instanței de apel anexată la dosar (f.d. 199), și cea indicată în decizia motivată. Această încălcare flagrantă reprezintă un temei indiscutabil în sensul admiterii recursului și casării deciziei instanței de apel. Decizia motivată a instanței de apel din 03 mai 2018 a fost comunicată avocatului Tatiana Roibu, prin intermediul poștei electronice abia la 27 iulie 2018, doar ca urmare a cererii depuse de către aceasta. Astfel, se invocă depășirea esențială a termenelor acțiunilor procesuale, cât și termenul rezonabil de examinare a pricinii.

Prima instanță a respins pe motiv de tardivitate doar pretenția privind anularea certificatului de moștenitor, celelalte cerințe au fost dezbătute în fond, pe când instanța de apel eronat a reținut că acțiunea a fost respinsă integral ca fiind una prescrisă. Astfel, instanța de apel și-a motivat decizia în principal prin dezbaterile legalității aplicării prescripției de către instanța de fond.

A menționat că conform probelor administrate la dosar, Efimia Țurcan nu a acceptat succesiunea asupra bunurilor rămase după decesul mamei sale, fapt constatat corect de către prima instanță, pe când instanța de apel a pus la baza admiterii acestei pretenții probe care nu sunt incontestabile.

La fel, instanța de apel a interpretat în mod eronat legea atunci când a invocat că actul juridic contestat este lovit de nulitate absolută or, reclamantul a invocat ca temei de nulitate eroarea prevăzută de art.227 Cod civil, care este temei de nulitate relativă, supus prescripției de 6 luni potrivit art.233 alin.1 Cod civil. Nulitatea poate fi invocată de către o persoană care are un interes născut și actual, iar Efimia Țurcan nu întrunește această condiție, deoarece nu a acceptat succesiunea nici prin declarație depusă la notar și nici prin intrarea în posesie de fapt. Astfel, Efimia Țurcan nu are temei pentru a solicita anularea certificatului de moștenitor.

Conform art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la data de 24 iulie 2018 (f.d. 212), însă lipsesc date privind recepționarea acesteia.

La fel decizia a fost expediată și prin poșta electronică părților la proces la data de 27 iulie 2018 (f.d. 213).

Astfel recursul declarat de Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu, la data de 24 septembrie 2018 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La data de 31 octombrie 2018, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu, cu înștiințarea de a depune referință la recurs.

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art.441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art.442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit prevederilor art.444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Analizînd argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel din 03 mai 2018 și trimiterea cauzei la rejudecare din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin prisma art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța de judecată are obligația pozitivă, instituită de legislator, de a controla din oficiu decizia contestată din punct de vedere al respectării normelor de drept procedural.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art.373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în

limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei, rezultă că la data de 14 decembrie 2017, Judecătoria Ungheni, sediul Central a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Ion Ciorbă, în interesele reclamantei Efimia Țurcan către Zinovia Zaharia, intervenient accesoriu de partea pârâtului Vera Jechiu, Lilia Borcan, Vasilii Borcan privind anularea certificatului de moștenitor, obligarea pârâtului să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei și constatarea faptului acceptării succesiunii (f.d.150, 153-164).

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, la 12 ianuarie 2018 Efimia Țurcan, a declarat apel, solicitând casarea hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central (f.d. 167-170).

Examinînd cauza în ordine de apel, prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Efimia Țurcan, s-a casat hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Ungheni, și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Efimia Țurcan către Zinovia Zaharia, intervenienți accesoriu de partea reclamantului Lilia Borcan și Vasilii Borcan, intervenient accesoriu de partea pârâtului Vera Jechiu, privind anularea certificatului de moștenitor legal, obligarea pârâtului să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei și constatarea faptului acceptării succesiunii.

S-a anulat certificatul de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele Zinoviei Zaharia de către notarul Antoni Tudor asupra masei succesoriale rămase după decesul Eugeniei Borcan.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Efimia Țurcan asupra masei succesoriale rămase după decesul mamei sale Eugenia Borcan, decedată la xxxxxxx, cu locul deschiderii succesiunii în s. Mânzătești, r-nul Ungheni.

S-a obligat Zinovia Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei, pentru a fi incluși în întreaga masă succesorală rămasă după decesul Eugeniei Borcan (f.d. 199, 200-209).

Colegiul verificînd legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, în raport

cu criticele formulate în recurs de către Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu, constată că legalitatea deciziei este viciată și poartă un caracter contradictoriu rezultând din următoarele circumstanțe.

Potrivit art. 389 alin. (1), (2), (4) Cod de procedură civilă, după încheierea dezbaterilor și pledoariilor, completul de judecată se retrage în camera de deliberare pentru adoptarea deciziei.

În urma deliberării, completul de judecată pronunță dispozitivul deciziei. Dispozitivul deciziei trebuie semnat de toți judecătorii completului de judecată și anexat la dosar.

Decizia integrală se întocmește în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată, iar prin prisma prevederilor art. 390 Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată trebuie să emită hotărâri clare, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărârii judecătorești.

Legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești prezumă că între dispozitiv și motivare trebuie să existe concordanță, iar în cazul în care o atare concordanță nu există, dispozitivul, cuprinzând o altă concluzie decât aceea pe care o impuneau motivele, această hotărâre este nemotivată și drept consecință necesită a fi anulată.

Colegiul reține că la materialele cauzei este anexat dispozitivul deciziei pronunțat la 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în care se indică că apelul declarat de Efimia Țurcan s-a admis, ca rezultat fiind casată hotărîrea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Ungheni, și s-a pronunțat o hotărîre nouă prin care, *a fost admisă integral cererea de chemare în judecată* depusă de Efimia Țurcan către Zinovia Zaharia, intervenienți accesoriu de partea reclamantului Lilia Borcan și Vasilii Borcan, intervenient accesoriu de partea pârâtului Vera Jechiu, privind anularea certificatului de moștenitor legal, obligarea pârâtului să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei și constatarea faptului acceptării succesiunii.

S-a anulat certificatul de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele Zinoviei Zaharia de către notarul Antoni Tudor asupra masei succesoriale rămase după decesul Eugeniei Borcan.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către *Efimia Țurcan* asupra masei succesoriale rămase după decesul mamei sale Eugenia Borcan, decedată la xxxxxxxx, cu locul deschiderii succesiunii în *s. Mânzătești, r-nul Ungheni*.

S-a obligat Zinovia Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei, pentru a fi incluși în întreaga masă succesorală rămasă după decesul Eugeniei Borcan (f.d. 199).

În decizia integrală întocmită ulterior în temeiul art.389 alin. (4) Cod de procedură civilă, la fel se conține același dispozitiv sus-menționat (f.d. 200-209).

În conformitate cu art.274 alin. (1), (4), (5) Cod de procedură civilă, în procesul-verbal al ședinței de judecată sau al actului procedural îndeplinit în afara ședinței de judecată se enumeră acțiunile procesuale efectuate de către participanții la proces și de către instanța de judecată, cu mențiunea locului, a datei și a orei începerii și terminării fiecărei acțiuni procesuale, respectându-se ordinea în care au fost exercitate.

Ședința de judecată și actele procedurale efectuate în afara ședinței se înregistrează audio.

În cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio, prevalează înregistrarea audio.

Instanța de recurs menționează că conform înregistrării audio a ședinței de judecată din 03 mai 2018, în cadrul ședinței de judecată a fost pronunțat public dispozitivul deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Țurcan Efimia, s-a casat hotărârea Judecătorei Ungheni din 14 decembrie 2017 și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care, *a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată* depusă de Efimia Țurcan către Zinovia Zaharia, intervenienți accesoriu de partea reclamantului Lilia Borcan și Vasilii Borcan, intervenient accesoriu de partea pârâtului Vera Jechiu, privind anularea certificatului de moștenitor legal, obligarea pârâtului să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal cu nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele ei și constatarea faptului acceptării succesiunii.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către *Eugenia Țurcan* asupra masei succesoriale rămase după decesul mamei sale Eugenia Borcan, decedată la xxxxxx cu locul deschiderii succesiunii în s. *Mânzăști, r-nul Ungheni*.

S-a anulat certificatul de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004, eliberat pe numele Zinoviei Zaharia de către notarul Antoni Tudor asupra masei succesoriale rămase după decesul Eugeniei Borcan.

S-a respins cerința privind obligarea Zinoviei Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 598 din 26 februarie 2004.

Astfel, Colegiul relevă că deși în ședința de judecată a fost pronunțat public dispozitivul deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Efimia Țurcan, fiind respinsă cerința privind obligarea Zinoviei Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal, dispozitivul deciziei și decizia motivată din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău anexate la materialele cauzei, prevede că cererea de chemare în judecată înaintată de Efimia Țurcan se admite integral, fiind admisă inclusiv și cerința privind obligarea Zinoviei Zaharia să restituie banii ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal, pentru a fi incluși în întreaga masă succesorală rămasă după decesul lui Eugenia Borcan.

Prin urmare, este evident că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2018 anexat la materialele cauzei nu corespunde cu dispozitivul pronunțat public de către instanța de apel în cadrul ședinței de judecată, după revenirea din camera de deliberare, fapt care incontestabil confirmă că decizia a fost adoptată de instanța de apel cu încălcarea normelor de procedură la judecarea prezentei cauze, respectiv nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 241 alin. (6) Cod de procedură civilă, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea

integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 al CEDO (cauza Hiro Balani vs Spania, 1994).

În această ordine de idei, Colegiul menționează că aceste aspecte necesită a fi verificate la rejudecarea cauzei or, determinarea acestora reprezintă o circumstanță necesară examinării complete și obiective a cauzei.

Raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate supra, Colegiul conchide că examinarea cauzei în ordine de apel s-a produs în mod arbitrar fiind emisă o decizie care conține concluzii contradictorii.

Or, rezultând din interpretarea art. 6 CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz împotriva Spaniei, 21 ianuarie 1999).

Concomitent, este de menționat că conform prevederilor Recomandării nr. R(84) privind principiile de procedură civilă proprii pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 februarie 1984, hotărârea poate fi întocmită liber, dar trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu și să răspundă într-un mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de părți.

Pe baza celor prezentate, dar și având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut și imperativ pentru instanțele de judecată, iar încălcarea acestora atrage după sine casarea deciziei, instanța de recurs nu va analiza argumentele invocate în cererea de recurs, care vizează fondul cauzei. Această împrejurare, în sine, reprezintă o garanție împotriva unei eventuale prejudicieri a imparțialității și independenței instanței, care urmează să judece cauza în ordine de apel.

Din considerentele menționate supra și pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu, de a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei civile spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate mai sus și să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 442, 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite recursul declarat de Zinovia Zaharia, reprezentată de avocatul Tatiana Roibu.

Se casează decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată adresată de Efimia Țurcan împotriva Zinoviei Zaharia, intervenient accesoriu de partea reclamantului Lilia Borcan și Vasilii Borcan, intervenient accesoriu de partea pîrîtului Vera Jechiu, privind anularea certificatului de moștenitor legal, obligarea restituirii banilor ridicați în temeiul certificatului de moștenitor legal, constatarea faptului acceptării succesiunii, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Victor Burduh